

Μπήκα στην «Αυλή των θαυμάτων» του Ιάκωβου Καμπανέλλη

kavalawebnews.gr /%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%83/%CE%BC%CF%80%CE%AE%CE%BA%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B1%CF%85%CE%BB%CE%AE-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%B8%CE%B1%CF%85%CE%BC%CE%AC%CF%84%CF%89%CE%BD-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B9%CE%AC%CE%BA/

Οκτ 9,
2017

Στη σκηνή «Σωκράτης Καραντινός», στη Μονή Λαζαριστών, το Κ.Θ.Β.Ε είχε το Σάββατο που μας πέρασε πρεμιέρα στο εμβληματικό έργο του Ι. Καμπανέλλη σε σκηνοθεσία Κώστα Τσιάνου.

Κόσμος πολύς, η αίθουσα πλήρης, τα θεωρεία επίσης και ήμουν κι εγώ εκεί. Αναμεσά μας και ο σκηνοθέτης και ο μουσικοσυνθέτης Διονύσης Τσακνής και, υποθέτω, οι υπόλοιποι συντελεστές της παράστασης. Η δε παράσταση ξεκίνησε μουσικά και μ' ένα βίντεο – στίγμα της εποχής, πέρασε το πρώτο μέρος χαλαρά σε ύφος αλέγκρο, χωρατατζίδικο που λέγανε τότε στις γειτονιές, ώσπου κλιμακωτά το έργο απογειώθηκε στο δεύτερο μέρος με την άριστη συνεργασία όλων των μορφών τέχνης, που συγχρωτίστηκαν για ένα καλό αποτέλεσμα. Υποκριτική, εικαστική πανδαισία με τους φωτισμούς – σκηνικά – κοστούμια, κίνηση και τραγούδι.

Η «Αυλή των θαυμάτων», έργο αγαπημένο, πολυπαιγμένο και με ταυτότητα ελληνική, πρωτοανέβηκε το 1957 στο Θέατρο Τέχνης του Καρόλου Κουν, ενώ ο Κώστας Τσιάνος δηλώνει φέτος στο σημειώμά του ότι είναι η τέταρτη φορά που «εισβάλλει» στο συγκεκριμένο αριστούργημα και κάθε φορά διαπιστώνει την έξοχη θεατρική δομή του, τους ολοκληρωμένους και αναγνωρίσιμους χαρακτήρες του, τη γνήσια αναπαράσταση της μετεμφυλιακής εποχής, αλλά δηλώνει επίσης, ότι είναι νωρίς να παρασταθεί το έργο ως σύγχρονο ή μοντέρνο, επειδή θα χάσει τους «χυμούς του» και την «αύρα» του.

Έτσι κι έκαμε. Έστησε μια «κλασσική» παράσταση με πινελιές ντοκιμαντερίστικες από γεγονότα πόνου και θλίψης που έζησε η φύτρα μας, όπως ξεριζωμοί, πόλεμοι, προσφυγικά, επαναστάσεις κι άφησε όλο το υπόλοιπο να κυλήσει στα καλούπια της δεκαετίας του 50. Σεβαστή η άποψη και αξιοθαύμαστο το εγχείρημα σε όλες τις παραμέτρους του. Αλλά αν διαβάσουμε τι έλεγε ο ίδιος ο Καμπανέλλης στην πρώτη παρουσίαση της «Αυλής», ότι «αν με ρωτούσε κανείς τί θα ήθελα, σα συγγραφέας, θα του απαντούσα “Να γράψω έργα με όσο το δυνατόν γνησιότερη την προέλευσή τους από τον τόπο μας”. Κι αν με ξαναρωτούσαν ποια είναι η φιλοδοξία μου στο θέατρο, θα έλεγα πώς επιδιώκω με μια σειρά από θεατρικά έργα, ν’ ανακαλύψω τον Έλληνα σα σύγχρονο άνθρωπο. Θέλω να πω, ν’ ανακαλύψω τα χαρακτηριστικά των ανθρώπων του τόπου μου και του καιρού μου, μέσα από την πρόσκαιρη έκφραση της σχέσης τους με τη σημερινή κοινωνική πραγματικότητα. Η “Αυλή των Θαυμάτων” βασίζεται στην έλλειψη σταθερότητας και σιγουριάς, που χαρακτηρίζει τη ζωή του Έλληνα. Η αστάθεια αυτή, τόσο γνώριμη σε όλους μας, αρχίζει από το αλλοπρόσαλλο κλίμα μας, τη “στρατηγική” γεωγραφική μας θέση, τη φτώχεια του τόπου μας και τελειώνει στην ιδιωτική μας οικονομία. Όλα στην Ελλάδα ανεβοκατεβαίνουν πολύ εύκολα, κυλούν, φεύγουν, κι η συνηθισμένη λαχτάρα του Ρωμιού είναι να στεριώσει κάπου, να σιγουρέψει κάτι». Θα διαπιστώσουμε, λοιπόν, μια σταθερά που αφορά αποκλειστικά την εποχή εκείνη και μια εμφανή λαχτάρα του συγγραφέα να εκφράσει το σύγχρονο, έρεισμα που αποτελεί σήμερα κι ένα εφαλτήριο σε νέο σκηνοθέτη να το προσαρμόσει στα τωρινά οικονομικοπολιτικά δεδομένα.

Ωστόσο, εξήντα χρόνια μετά, κι εφόσον ο Έλληνας πέρασε από «συμπληγάδες πέτρες», συνάντησε και «Λαιστρυγόνες» και «Κύκλωπες», κλυδωνίσθηκε ανάμεσα στην επίπλαστη ευμάρεια και την ένδεια είτε ως απειλή είτε ως βίωμα, επέστρεψε στο σημείο μηδέν. Στην έλλειψη σιγουριάς, στην τρομερή ανασφάλεια, στο αβέβαιο μέλλον. Οι αυλές έχουν εκλείψει όπως και η κοινωνικότητα του τότε ως καλό ή αναγκαίο κακό. Μένει μόνο η ανάγκη της επιβίωσης με οποιονδήποτε τρόπο.

Θα πρέπει, επίσης, να πούμε πως αν αντέχει το έργο στις τόσες επαναλήψεις του, το οφείλει στον ρεαλιστικό τρόπο σκιαγράφησης εποχής και χαρακτήρων και στο γεγονός ότι δε συστάθηκε ως ρομάντζο της χαμοζωής, αλλά ως ελεγεία της χαμοζωής. Η κοινόβια αυλή συντηρεί φτωχολογιά κι αγώνα για μεροκάματο και κομπίνα και φιλότιμο και κουτσομπολιό και καλή καρδιά και μικρότητες κι αλληλεγγύη και πείσμα για επιβίωση κι αγάπες και πάθη κι αθλιότητες. Αυτά είναι τα «θαύματα» της αυλής, αυτά τα υλικά έπλασαν τους ήρωές της. Άνθρωποι, δηλαδή, που πατάνε τη γη με τα πόδια και το κεφάλι πάνω. Η φτώχεια δεν έχει αγιοσύνη. Ο Μπρεχτ αναρωτήθηκε «πώς μπορούμε να ζητάμε απ’ τους φτωχούς να είναι καλοί σ’ έναν κακό κόσμο»;

Ο Κώστας Τσιάνος διατήρησε την ακεραιότητα των χαρακτήρων, άφησε τα πλάσματα της «Αυλής» στον κυκλοθυμικό συναισθηματισμό τους, να ηρεμούν, να εκρήγνυνται, να βγάζουν μαχαίρι, να κλαίνε, ν’ αγκαλιάζονται, να θυμώνουν ή να υπονομεύουν τον άλλον, όχι γιατί είναι κακοί αλλά γιατί έτσι είναι οι όροι του παιχνιδιού της δικής τους ζωής. Στο δε όνειρο της φυγής, αναλώνουν τον ψυχισμό τους και την αξιοπρέπεια τους. Η παράγκα – πατρίδα κερνούσε τότε πισσόχαρτο και λαμαρίνα. Οι ρητορισμοί του «Μπάμπη» ή του «Γιάννη» περί πατρίδας κρεμάστηκαν στην μπουλντόζα της «αξιοποίησης» του οικοπέδου κι ο εκσκαφέας τούς άδειασε μαζί με τα μπάζα κάπου αλλού.

Οι παραλληλισμοί με το σήμερα αναπόφευκτοι. Πολλοί από τους θεατές θα θέλαμε μερικά βήματα μπροστά, αλλά ο σκηνοθέτης το θεώρησε άπρεπο και πρόσθεσε στο σημειώμά του ότι το έργο μοιάζει από μόνο του σύγχρονο, επειδή όσα δεινά περνούσε τότε η χώρα, δυστυχώς, τα περάνει και σήμερα.

Η παράσταση απογειώνεται στο δεύτερο μέρος, όπως προείπα, οι ρόλοι αποδίδονται από ένα σύνολο εξαιρετικών ηθοποιών του Κ.Θ.Β.Ε, όμως η Σοφία Καλεμκερίδου κερδίζει τις εντυπώσεις, ξεσηκώνει το κοινό με το πληθωρικό της ταλέντο. Διαθέτει αμεσότητα και στόφα ηθοποιού παλιάς κοπής, «μανούλα» στους αυτοσχεδιασμούς και, κυρίως, άνθρωπος της διπλανής πόρτας δίχως επιτήδευση. Οι υπόλοιποι χαρακτήρες κινήθηκαν όπως ακριβώς υπέδειξε ο σκηνοθέτης. Στα όρια της γραφικότητας και της νοσταλγίας περασμένων δεκαετιών. Τα σκηνικά και τα κοστούμια της Ιουλίας Σταυρίδου ζωγράφισαν την εποχή της συγκεκριμένης δεκαετίας, οι φωτισμοί, εξαιρετικοί, έδωσαν εικαστικό ενδιαφέρον στη σκηνή και το βίντεο λειτούργησε ως εικόνα τεκμηρίωσης της Μικρασιατικής καταστροφής, της μετανάστευσης και του τυφώνα- αντιπαροχής.

Αξίζει να δείτε ή να ξαναδείτε την «Αυλή των Θαυμάτων», επειδή στο σημαντικότερο έργο της μεταπολεμικής ελληνικής δραματουργίας, ο Ιάκωβος Καμπανέλλης κατορθώνει να ξεπεράσει το σκόπελο της ηθογραφίας και να διεισδύσει βαθιά στην ανθρώπινη ψυχή. Στη δε παράσταση του Κ.Θ.Β.Ε. ένα σύνολο καλλιτεχνών καταθέτει

ψυχή, γνώση και μεράκι για να περάσετε δυο ευφρόσυνες ώρες.

Συντελεστές:

Σκηνοθεσία: Κώστας Τσιάνος

Σκηνικά-Κοστούμια: Ιουλία Σταυρίδου

Μουσική Σύνθεση: Διονύσης Τσακνής

Στίχοι: Λίνα Νικολακοπούλου

Φωτισμοί: Στέλιος Τζολόπουλος

Επεξεργασία Βίντεο: Κλεάνθης Καραπιπέρης

Μουσική επιμέλεια: Κώστας Τσιάνος

Βοηθός σκηνοθέτη: Κική Στρατάκη

Β' Βοηθός σκηνοθέτη: Ηλίας Μπερμπέρης

Βοηθός σκηνογράφου – ενδυματολόγου: Χρύσα Σερδάρη

Οργάνωση παραγωγής: Marleen Verschuuren

Φωτογραφίες: Τάσος Θώμογλου

Παίζουν: Ελευθερία Αγγελίτσα (Βούλα), Νατάσα Δαλιάκα (Μαρία), Θανάσης Δισλής (Μπάμπης), Αριστοτέλης Ζαχαράκης (Γιάννης), Θεόδωρος Ιγνατιάδης (Άντρας, Αστυφύλακας), Δημήτρης Καλαντζής (Στέλιος), Σοφία Καλεμκερίδου (Αννέτ), Παντελής Καλπάκογλου (Β' Μηχανικός), Μαρία Καραμήτρη (Άστα), Δημήτρης Κολοβός (Ιορδάνης), Λευτέρης Λιθαρής (Ταχυδρόμος), Ειρήνη Μουρελάτου (Όλγα), Ηλίας Μπερμπέρης (Α' Μηχανικός), Χάρης Παπαδόπουλος (Στράτος), Εύη Σαρμή (Ντόρα)

ΠΑΥΛΟΣ ΛΕΜΟΝΤΖΗΣ